

Прилог 5.1.6 Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

Filozofski fakultet u Beogradu
Komisiji za obezbeđivanje kvaliteta i samovrednovanje

Godišnji statistički izveštaj
o studentskoj evaluaciji pedagoškog rada nastavnika
na master i doktorskim studijama za akademsku 2017/2018. godinu.

Izveštaj izradio:
dr Oliver Tošković

Sadržaj:

Broj studenata- procenjivača.....	3
Prosečne ocene nastavnika na dimenzijama procene.....	3
Razlike između studijskih grupa.....	4
Distribucija prosečnih ocena.....	5
Redovnost održavanja nastave (izdvojena analiza studentskih procena)	6
Povezanost uspeha na studijama i procena nastavnika	8
Povezanost statusa studenata (budžetski ili samofinansirajući) i procena nastavnika...	9
Povezanost vrste studija (master ili dr) i procena nastavnika	10
Povezanost učestalosti prisustvovanja časovima i procena nastavnika	11
Analiza instrumenta	13
Komentari studenata	135

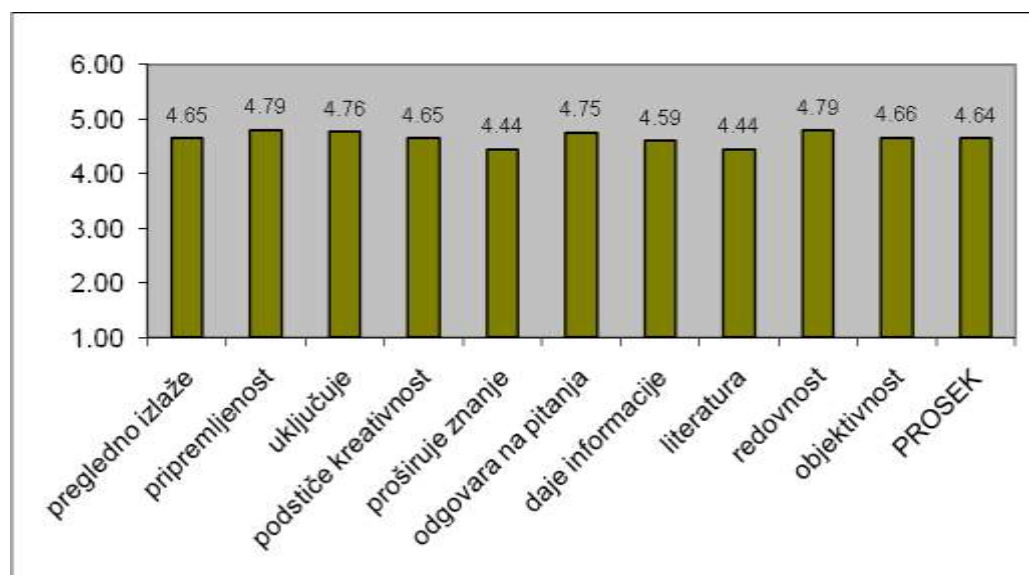
Broj studenata- procenjivača

Ukupan broj procena (upitnika) u evaluaciji pedagoškog rada nastavnika na master i doktorskim studijama u toku školske 2017/2018. godine iznosi 708. Evaluacija je u rađena u papir-olovka formi na odeljenjima za etnologiju i antropologiju, filozofiju, istoriju, istoriju umetnosti, klasične nauke, andragogiju i pedagogiju, psihologiju i sociologiju, a u elektronskoj formi na odeljenju za arheologiju. Kada je reč o broju studenata koji procenjuju nastavnike, on se kreće od 1 do 121. Prosečan broj procenjivača po nastavniku je 8.05 (SD=16.08). Ocena rada svakog drugog nastavnika bazirana je na procenama koje daje 3 i manje studenata. Izvesno je da je broj procenjivača na master i doktorskim studijama vrlo mali, što se odražava na kvalitet dobijenih procena (pouzdanije su procene nastavnika koje daje veći broj studenata).

Prosečne ocene nastavnika na dimenzijama procene

Prosečna ocena ekstrahovana iz 10 dimenzija procene nastavničkog rada na Filozofskom fakultetu u Beogradu u školskoj 2017/2018. godini iznosi 4.64 (SD=0.62). Najbolje studenti procenjuju dobru pripremljenost $M = 4.79$ (SD=0.59) i redovnost nastave $M = 4.79$ (SD=0.64). Nešto slabije su procenjeni proširivanje znanja $M = 4.44$ (SD=0.89) i adekvatnost literature za budući naučnoistraživački rad, $M = 4.44$ (SD=0.90). Međutim, ove razlike između procena pojedinih aspekata nastave su minimalne, tako da, sa jedne strane možemo reći da su uglavnom svi aspekti nastave na master i doktorskim studijama procenjeni ujednačeno visoko. Ipak treba istaći nalaz koji se ponavlja a odnosi se na nešto lošiju ocenu adekvatnosti literature.

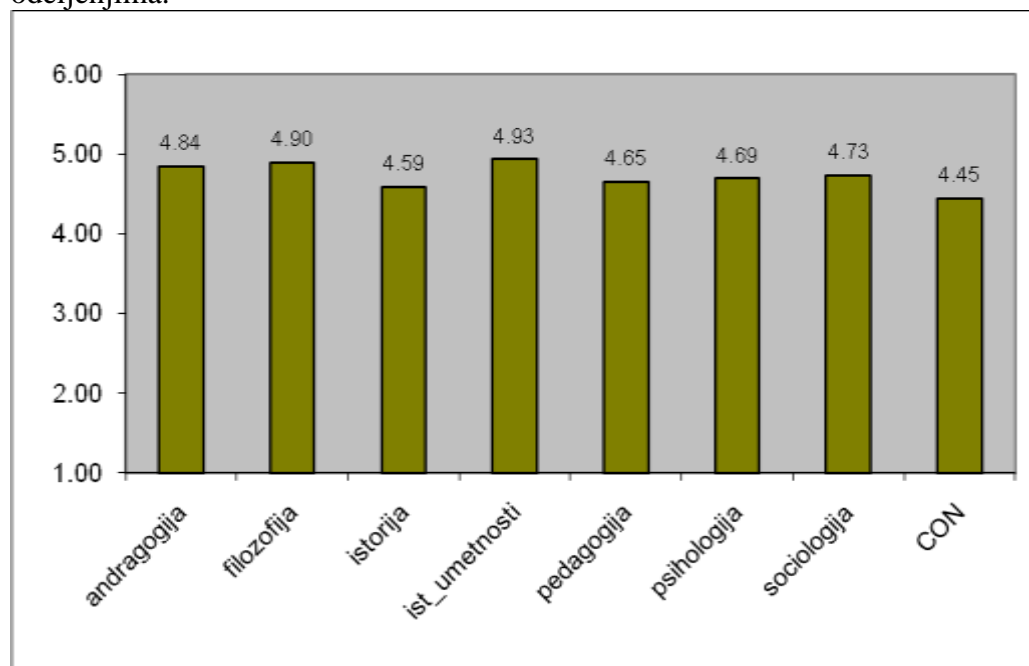
GRAFIKON 1. Prosečne ocene na pojedinačnim tvrdnjama upitnika za evaluaciju nastavničkog rada (Fakultet u celini).

Razlike između studijskih grupa

Postoje razlike u proceni kvaliteta nastavničkog rada između studijskih grupa ($F_{(7, 676)}=6.92$, $p < 0.01$)¹. Najvišu prosečnu ocenu dobijaju nastavnici sa Odeljenja za istoriju umetnosti, $M = 4.93$ ($SD=0.20$) i Odeljenja za filozofiju, $M = 4.90$ ($SD=0.23$). Najnižu ocenu dobijaju nastavnici sa Odeljenja za istoriju, $M = 4.59$ ($SD=0.48$) i CON-a $M = 4.45$ ($SD=0.85$). Međutim treba napomenuti da su razlike između grupa, iako statistički značajne, minimalne i praktično zanemarljive. Odnosno, sve prosečne ocene su jako visoke i blizu maksimalne ocene pa možemo reći da sva odeljenja dobijaju visoke ocene na master i doktorskim studijama.

GRAFIKON 2. Prosečne ocene koje studenti dodeljuju nastavnicima/kursevima po odeljenjima.

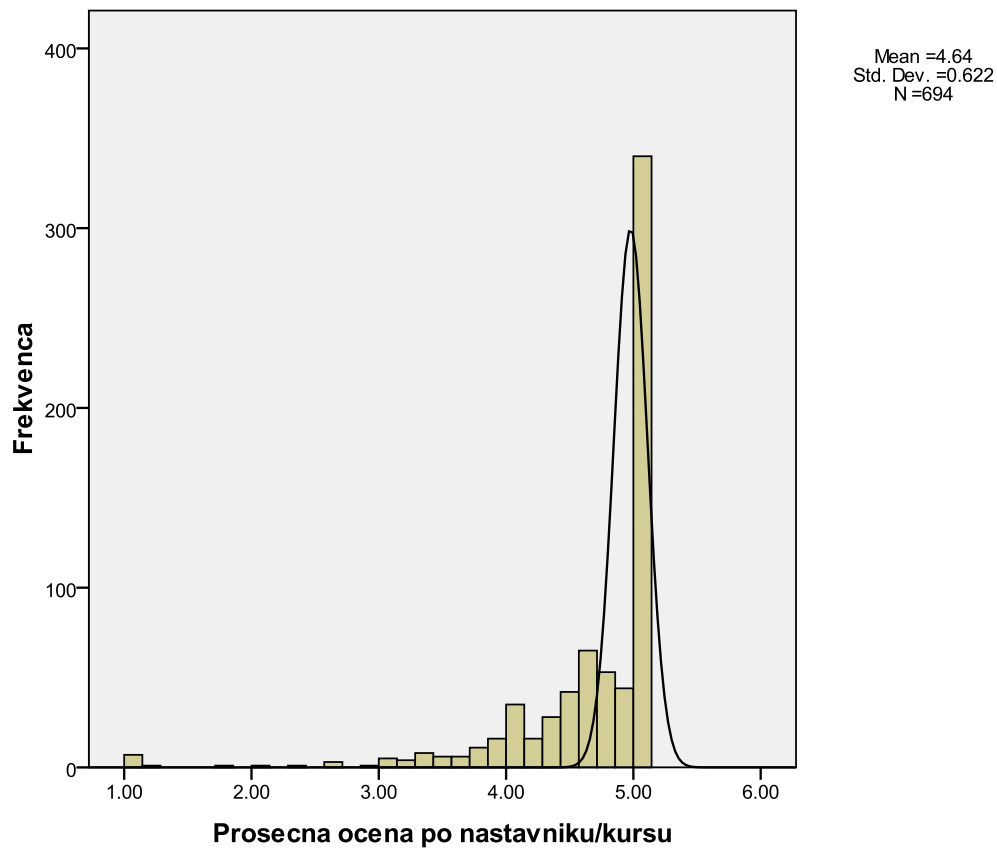

¹ Odeljenje za andragogiju i pedagogiju je razmatrano posebno za dve grupe, tj kao grupa za andragogiju i grupa za pedagogiju

Distribucija prosečnih ocena

Kada je reč o prosečnoj oceni, nastavnici koji spadaju u 2.275% (-2 SD) onih čiji je rad najniže evaluiran od strane studenata su imali ocenu 2.98. Najniža prosečna ocena dodeljena nekom nastavniku je 1.

GRAFIKON 3. Distribucija prosečnih ocena koje studenti dodeljuju nastavniku/kursu (Fakultet u celini).

Redovnost održavanja nastave (izdvojena analiza studentskih procena)

Kada je reč o redovnosti održavanja nastave i kašnjenju, nastavnici koji spadaju u 2.275% (– 2 SD) onih čiji je rad na ovoj dimenziji procene najniže evaluiran od strane studenata su imali ocenu 3.00. Najniža prosečna ocena dodeljena nekom nastavniku je 1.

GRAFIKON 4. Distribucija ocena koje studenti dodeljuju nastavniku/kursu na tvrdnji „Nastavnik drži čas/konsultacije u dogovorenim terminima” (Fakultet u celini).

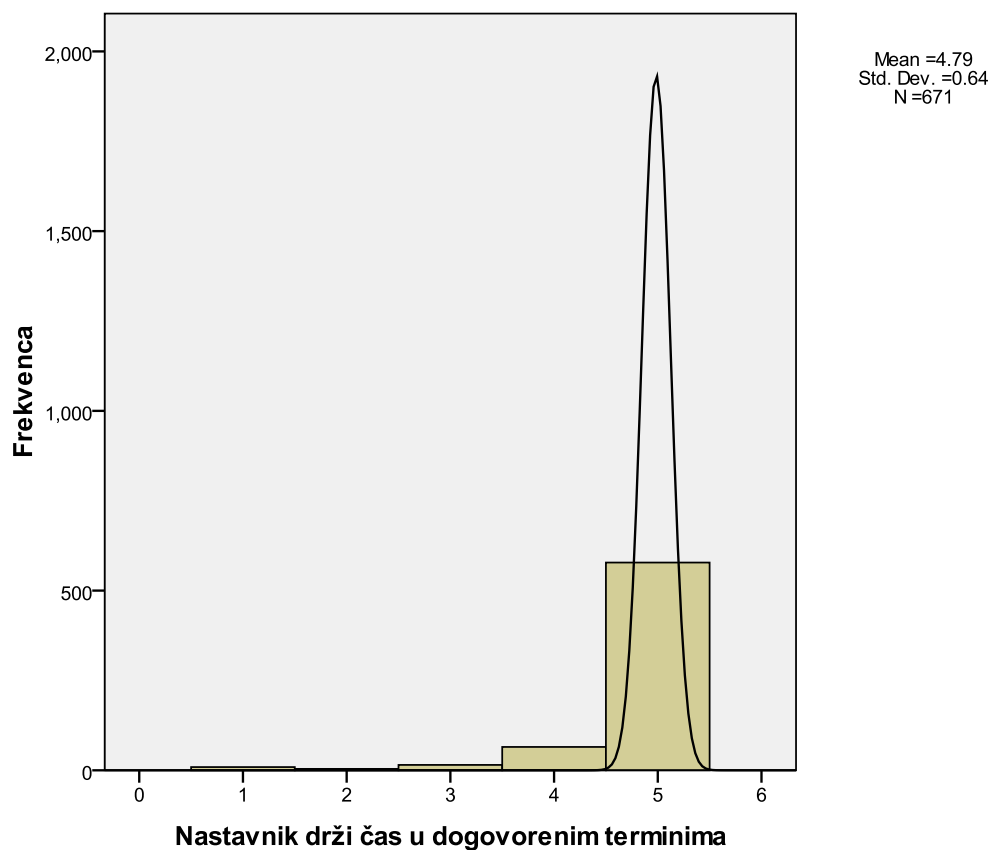

TABELA 1: Prosečne ocene na pojedinačnim tvrdnjama i ukupno, po studijskim grupama.

Studijski program ²	Broj procena		Jasno izlaganje	Dobra pripremljenost	Uključuje studente	Podstiče samostalnost	Prosiruje znanje	Uvažava komentare	Povratne informacije	Dobra literatura	Redovna nastava	Odgovaraju ocene	Prosek svih tvrdnji
Andragogija	15	Prosek	4.87	4.87	4.93	4.73	4.67	4.80	4.80	4.87	5.00	5.00	4.84
		SD	0.52	0.52	0.26	0.80	0.90	0.56	0.56	0.52	0.00	0.00	0.50
Filozofija	41	Prosek	4.90	4.95	4.85	4.93	4.80	4.93	4.85	4.85	4.95	5.00	4.90
		SD	0.30	0.22	0.42	0.35	0.56	0.26	0.37	0.43	0.22	0.00	0.23
Istorija	49	Prosek	4.64	4.72	4.70	4.52	4.47	4.67	4.43	4.48	4.79	4.60	4.59
		SD	0.67	0.54	0.51	0.66	0.80	0.60	0.71	0.75	0.51	0.54	0.48
Istorija umetnosti	58	Prosek	4.90	5.00	4.95	4.93	4.86	4.97	4.93	4.84	5.00	4.96	4.93
		SD	0.36	0.00	0.22	0.32	0.44	0.18	0.37	0.49	0.00	0.19	0.20
Pedagogija	33	Prosek	4.81	4.85	4.82	4.52	4.21	4.85	4.66	4.24	4.91	4.82	4.65
		SD	0.59	0.51	0.46	0.91	1.05	0.51	0.70	1.09	0.29	0.48	0.51
Psihologija	190	Prosek	4.62	4.84	4.83	4.69	4.47	4.81	4.67	4.44	4.83	4.76	4.69
		SD	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Sociologija	82	Prosek	4.72	4.90	4.82	4.74	4.43	4.83	4.55	4.64	4.91	4.75	4.73
		SD	0.62	0.37	0.52	0.52	0.85	0.49	0.78	0.62	0.28	0.47	0.39
CON	230	Prosek	4.53	4.63	4.59	4.48	4.29	4.60	4.43	4.18	4.57	4.38	4.45
		SD	0.93	0.83	0.89	0.91	0.99	0.85	0.90	1.06	0.93	0.98	0.85
Ukupno	694	Prosek	4.65	4.79	4.76	4.65	4.44	4.75	4.59	4.44	4.79	4.66	4.64
		SD	0.76	0.59	0.65	0.75	0.89	0.64	0.77	0.90	0.64	0.72	0.62

² Odeljenje za andragogiju i pedagogiju je razmatrano posebno za dve grupe, tj kao grupa za andragogiju i grupa za pedagogiju

Povezanost uspeha na studijama i procena nastavnika:

Ispitivana je povezanost uspeha na studijama i procena nastavnika, da bi se utvrdilo da li bolje ocene nastavnicima daju studenti sa boljim uspehom. Povezanost je određivana Pirsonovim koeficijentom korelacije. Ovaj koeficijent uzima vrednosti od 0 do 1 ako je povezanost direktno proporcionalna, ili od 0 do -1 ako je obrnuto proporcionalna. Vrednosti bliže nuli označavaju nisku, a bliže 1 ili -1 visoku povezanost. Povezanost je određivana za Fakultet u celini.

Za ceo Fakultet:

Na nivou celog Fakulteta dobijena je značajna povezanost sa uspehom na studijama ali samo na većini stavki upitnika (Tabela 2). Dobijene povezanosti su niskog intenziteta i takve da što studenti imaju veće ocene oni procenjuju da nastavnici u većoj meri *izlažu gradivo pregledno, dolaze na čas dobro pripremljeni, podstiču kreativan rad, daju korisne povratne informacije, pružaju dobru osnovu za istraživački rad kroz literature i daju ocene koje su u skladu sa pokazanim znanjem*.

Treba istaći da se ove povezanosti, kako njihova jačina tako i struktura (koje stavke su povezane sa uspehom) prilično menjaju iz godine u godinu, što je verovatno posledica malog uzorka na kome su dobijene (za master i doktorske studije).

Takođe, iako značajne, dobijene povezanosti su jako male (prosečna povezanost je oko 0.089), tako da je uticaj uspeha na studijama na procene zanemarljiv. Taj uticaj je manji od 1%, što znači da su drugi faktori daleko važniji pri proceni nastavnika od strane studenata (preko 99% procene je određeno drugim faktorima).

TABELA 2: Povezanost uspeha na studijama i procena nastavnika (fakultet u celini) – značajne korelacije su boldirane.

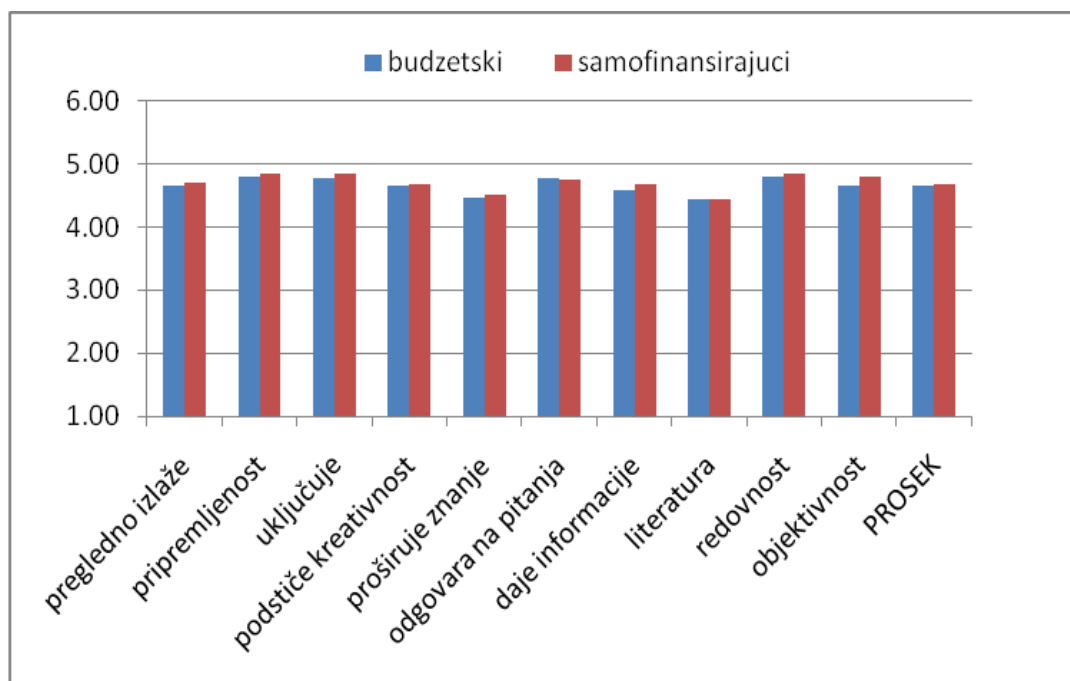
PITANJE	Korelacija sa uspehom
Nastavnik gradivo izlaže pregledno i ističe najbitnije	.089
Nastavnik dolazi na čas/konsultacije dobro pripremljen	.092
Nastavnik podstiče uključivanje i učestvovanje studenata u diskusijama	0.072
Nastavnik podstiče kreativan rad i kritičko i samostalno razmišljanje studenata	.103
Kroz gradivo koje je odabrao nastavnik je značajno proširio i produbio moje znanje	0.060
Nastavnik odgovara na studentska pitanja i vodi računa o studentskim komentarima	0.064
Nastavnik daje korisne povratne informacije o mom radu	.101
Kroz literaturu koju je odabrao nastavnik je pružio dobru osnovu za budući naučnoistraživački rad	.129
Nastavnik drži čas/konsultacije u dogovorenim terminima	0.042
Dosadašnje vrednovanje mog rada u okviru ovog predmeta odgovara mom pokazanom znanju	.095
Ukupan skor	.084
MEDIJANA	.089

Povezanost statusa studenata (budžetski ili samofinansirajući) i procena nastavnika:

Takođe, ispitivana je i povezanost statusa studenata i procena nastavnika, da bi se utvrdilo da li bolje ocene nastavnicima daju studenti koji se finansiraju iz budžeta. Povezanost je određivana Man Vitnijevim U testom zbog malog uzorka. Povezanost je određivana za Fakultet u celini.

Na nivou celog Fakulteta NIJE dobijena značajna povezanost statusa studenata i procena nastavnika, ni na jednom pitanju. Dakle, samofinansirajući i budžetski studenti podjednako procenjuju rad nastavnika na svim pitanjima upitnika, kao i na ukupnom skor.

GRAFIKON 5. Povezanost statusa studenata (budžetski ili samofinansirajući) i procena nastavnika (Fakultet u celini).

Povezanost nivoa studija (master ili doktorske) i procena nastavnika:

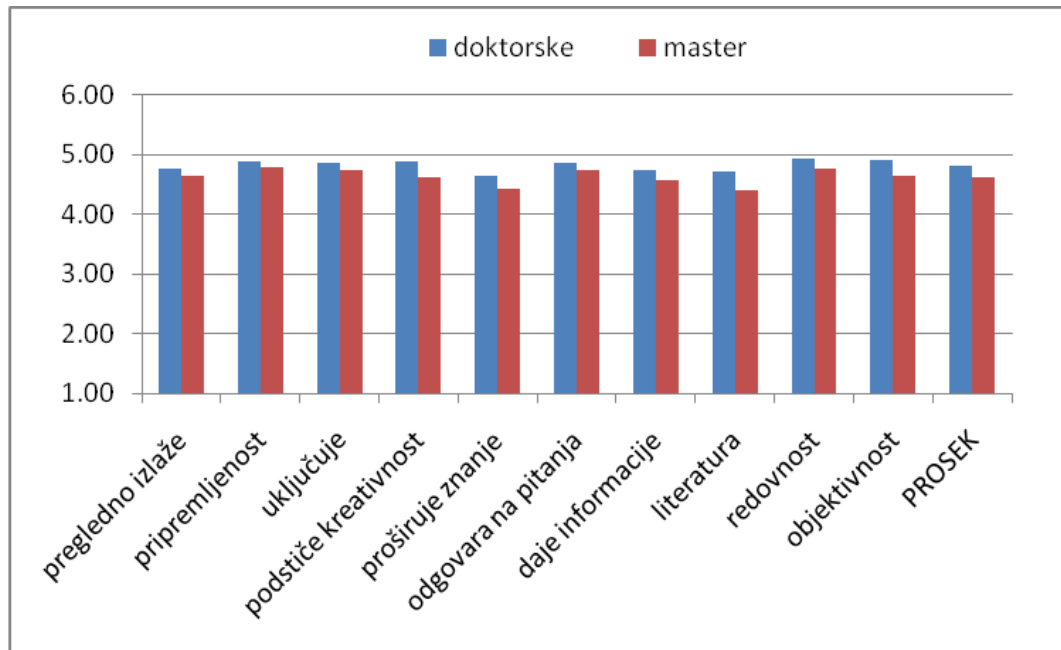
Takođe, ispitivana je i povezanost nivoa studija i procena nastavnika, da bi se utvrdilo da li bolje ocene nastavnicima daju studenti master ili doktorskih studija. Povezanost je određivana Man Vitnijevim U testom zbog malog uzorka. Povezanost je određivana za Fakultet u celini.

Na nivou celog Fakulteta dobijena je značajna povezanost nivoa studija i procena nastavnika, na nekim pitanjima i na ukupnom skoru. Povezanost je takva da studenti doktorskih studija daju nešto više ocene nastavnicima na ukupnom skoru kao i na sledećim stavkama: *podsticanje kritičkog razmišljanja i kreativnosti, proširivanje znanja, adekvatnost literature, redovnost držanja nastave i objektivnost ocenjivanja*.

TABELA 3: Povezanost nivoa studija (master-doktorske) i procena nastavnika (fakultet u celini) – značajne razlike su boldirane.

	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	Sig
pregledno izlaže	20945.50	207300.50	-1.13	0.26
pripremljenost	21120.00	207475.00	-1.76	0.08
uključuje	21697.00	208663.00	-1.17	0.24
podstiče kreativnost	18978.00	206556.00	-3.32	0.00
proširuje znanje	19746.50	204882.50	-2.22	0.03
odgovara na pitanja	21189.00	208155.00	-1.62	0.11
daje informacije	19284.50	200787.50	-1.71	0.09
literatura	18163.00	196069.00	-2.72	0.01
redovnost	20255.50	198758.50	-1.94	0.05
objektivnost	10911.50	134167.50	-3.00	0.00
PROSEK	19218.00	211108.00	-2.59	0.01

GRAFIKON 6. Povezanost nivoa studija (master ili doktorske) i procena nastavnika (Fakultet u celini).

Povezanost učestalosti prisustvovanja časovima i procena nastavnika:

Ispitivana je povezanost procena nastavnika sa prisustvovanjem časovima. Povezanost je određivana Pirsonovim koeficijentom korelacije i računata je za Fakultet u celini. Ovaj koeficijent uzima vrednosti od 0 do 1 ako je povezanost direktno proporcionalna, ili od 0 do -1 ako je obrnuto proporcionalna. Vrednosti bliže nuli označavaju nisku, a bliže 1 ili -1 visoku povezanost.

Na nivou celog Fakulteta dobijena je značajna povezanost sa prisustvovanjem časovima ali samo na nekoliko stavki upitnika kao i na ukupnom skor (Tabela 4). Dobijene povezanosti su niskog intenziteta i takve da što studenti češće prisustvuju časovima oni procenjuju da nastavnici u većoj meri *daju korisne povratne informacije i daju ocene koje su u skladu sa pokazanim znanjem*. Takođe, što studenti češće prisustvuju časovima oni daju višu prosečnu ocenu nastavnicima.

Treba istaći da se ove povezanosti, kako njihova jačina tako i struktura (koje stavke su povezane sa uspehom) prilično menjaju iz godine u godinu, što je verovatno posledica malog uzorka na kome su dobijene (za master i doktorske studije).

Takođe, iako značajne, dobijene povezanosti su jako male (prosečna povezanost je oko 0.06), tako da je uticaj uspeha na studijama na procene zanemarljiv. Taj uticaj je manji od 0.5%, što znači da su drugi faktori daleko važniji pri proceni nastavnika od strane studenata (preko 99.5% procene je određeno drugim faktorima).

TABELA 4: Povezanost prisustvovanja časovima i procena nastavnika (fakultet u celini).

PITANJE	korelacija sa prisustvovanjem časovima
Nastavnik gradivo izlaže pregledno i ističe najbitnije	0.07
Nastavnik dolazi na čas/konsultacije dobro pripremljen	0.058
Nastavnik podstiče uključivanje i učestvovanje studenata u diskusijama	0.049
Nastavnik podstiče kreativan rad i kritičko i samostalno razmišljanje studenata	0.031
Kroz gradivo koje je odabrao nastavnik je značajno proširio i produbio moje znanje	0.04
Nastavnik odgovara na studentska pitanja i vodi računa o studentskim komentarima	0.06
Nastavnik daje korisne povratne informacije o mom radu	.078
Kroz literaturu koju je odabrao nastavnik je pružio dobru osnovu za budući naučnoistraživački rad	0.047
Nastavnik drži čas/konsultacije u dogovorenim terminima	0.068
Dosadašnje vrednovanje mog rada u okviru ovog predmeta odgovara mom pokazanom znanju	0.120
Ukupan skor	0.120
MEDIJANA	0.06

Analiza instrumenta

Instrument koji se koristi u studentskoj evaluaciji pedagoškog rada nastavnika na master i doktorskim studijama sastoji se od 10 tvrdnji. Uopšteno govoreći, instrument pokazuje zadovoljavajuće merne karakteristike. Pouzdanost je određivana Krombahovim Alfa koeficijentom, koji može imati vrednosti od 0 do 1; što je ovaj koeficijent bliži 1 pouzdanost je veća, odnosno, procenat moguće greške merenja je manji. Unutrašnja pouzdanost korišćenog upitnika je preko 0.90 (Kronbahov Alfa koeficijent=0.95). Faktorskom analizom je moguće izdvojiti jedan faktor koji objašnjava 70.62% varijanse u procenama, odnosno odgovori na svim stavkama su povezani, što daje osnovu za računanje ukupnog skora.

TABELA 5: Matrica komponenata (prikazuje strukturu faktora, tj pokazuje koliko svaka od stavki korelira sa zajedničkim faktorom).

	Komponenta (faktor)
Nastavnik gradivo izlaže pregledno i ističe najbitnije	.831
Nastavnik dolazi na čas/konsultacije dobro pripremljen	.864
Nastavnik podstiče uključivanje i učestvovanje studenata u diskusijama	.836
Nastavnik podstiče kreativan rad i kritičko i samostalno razmišljanje studenata	.865
Kroz gradivo koje je odabrao nastavnik je značajno proširio i produbio moje znanje	.836
Nastavnik odgovara na studentska pitanja i vodi računa o studentskim komentarima	.880
Nastavnik daje korisne povratne informacije o mom radu	.827
Kroz literaturu koju je odabrao nastavnik je pružio dobru osnovu za budući naučnoistraživački rad	.806
Nastavnik drži čas/konsultacije u dogovorenim terminima	.801
Dosadašnje vrednovanje mog rada u okviru ovog predmeta odgovara mom pokazanom znanju	.853

Metod izdvajanja faktora: Analiza glavnih komponenata
Izdvojena je jedna komponenta (faktor)

GRAFIKON 6. Katelov skater dijagram, tj. prikaz pouzdanosti dobijenih faktora na upitniku (vidi se da se jasno izdava jedan faktor od ostalih).

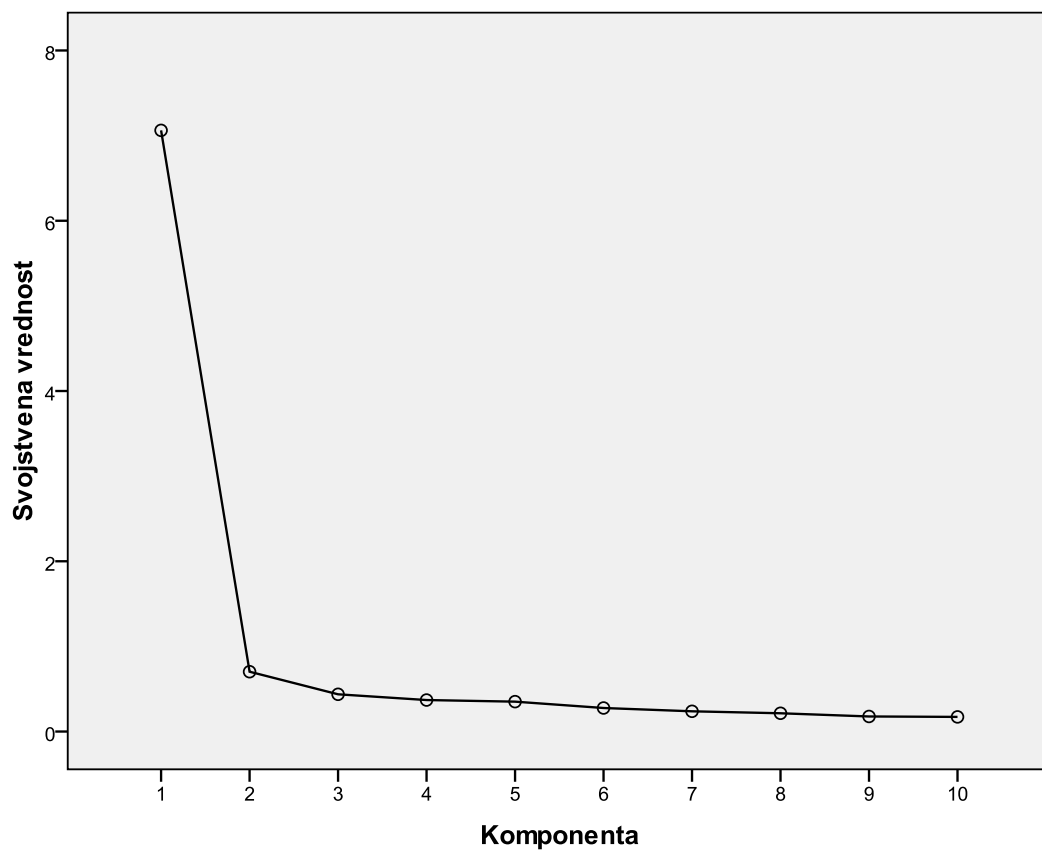

TABELA 6: Procenat objašnjene varijanse.

Komponenta	Početne jedinstvene vrednosti (eigenvalues)			Suma kvadriranih zasićenja		
	Total	Procenat varijanse	Kumulativni %	Total	Procenat varijanse	Kumulativni %
1	7.062	70.615	70.615	7.062	70.615	70.615
2	.703	7.027	77.642			
3	.437	4.374	82.016			
4	.370	3.699	85.715			
5	.351	3.510	89.225			
6	.276	2.764	91.990			
7	.238	2.377	94.366			
8	.215	2.145	96.512			
9	.177	1.769	98.281			
10	.172	1.719	100.000			

Metod izdvajanja faktora: Analiza glavnih komponenata

Komentari studenata

Od studenata je traženo i da upišu neke dodatne sugestije vezane za studije i eventualno poboljšanje nastave. Nekoliko studenata je upisalo svoje odgovore, pa ih ovde prikazujemo u celini kao ilustraciju za ranije navedene procene. Komentari su grupisani u dve kategorije, pohvale i kritike (sugestije).

Tabela 7: komentari studenata/procenjivača

POHVALE
izuzetno je strpljiv u radu sa studentima
izuzetno zanimljiv i značajan kurs.
jasno, dosledno i uporno.
jedan od najboljih predavača, jasno predaje, jedan od omiljenih profesora
jedno od najboljih predavanja na kojima sam bila. predavač vrlo detaljno izlaže materiju, ima vrlo lep odnos sa studentima
odlična organizacija predmeta. vrlo dobra priprema za sam master rad
odlično, sistematično i jasno predaje. profesorka održava pažnju i dinamiku časa. odlično preneto znanje
pohvale za ovog profesora jer ne upisuje prisutne, s obzirom da na masteru mnogi studenti rade
predmetnom nastavniku nije teško da razjasni nedoumice i nejasnoće u vezi sa predmetom
profesorka ima jako lep pristup i strpljenje za studente
profesorka je maksimalno korektna i otvorena za saradnju sa studentima
profesorka podstiče rad više nego bilo ko do sad
sjajan profesor koji na pravi način u skladu sa aktivnostima i zahtevima na tržištu rada prezentuje gradivo. povratne informacije koje pruža su izuzetno korisne i u velikoj meri su uticale na moj razvoj u profesionalnom ali i u ličnom smislu
svaka čast za organizaciju predmeta. svaka predispitna obaveza je vrlo korisna i mnogo toga smo naučili. jedan od najboljih i najkorisnijih i svakako najsavremenijih predmeta. bilo je uživanje pohaćati ga ceo semestar i hvala na tome!
sve pohvale. uvek pripremljen čas, zanimljivo izlaganje sa puno praktičnih primera koji potkrepljuju teorijski deo
KRITIKE I SUGESTIJE
bilo bi dobro da izučavamo i prakticni aspekt pored teorijskog
malo smanjiti obim zahteva (istraživanja ili seminarski)
kao nastavnik koji radi 100% + starešinstvo nemam vremena za izradu svih predispitnih obaveza i sve će morati da čeka raspust
kasni na predavanja a ne dozvoljava studentima isto. netolerantnost na studente koji rade. dozvola za dva izostanka je užasno poražavajuća za master!
kurs je obiman ali to je okej samo smo manje radili metodološki deo zbog predugih diskusija
nema predavanja ni vezbi kod profesorke
nije potrebno da predavanja i vežbe traju tri sata, dovoljno je 2
mislim da je pisanje rezimea za svaki tekst pomalo srednjoskolski
nikad nisam videla profesorku pa sam bez odgovora
prebrzo priča, malo usporiti predavanje
predlog da se više uključe studenti
previše ponavljanja, čuli već to na drugim kursevima